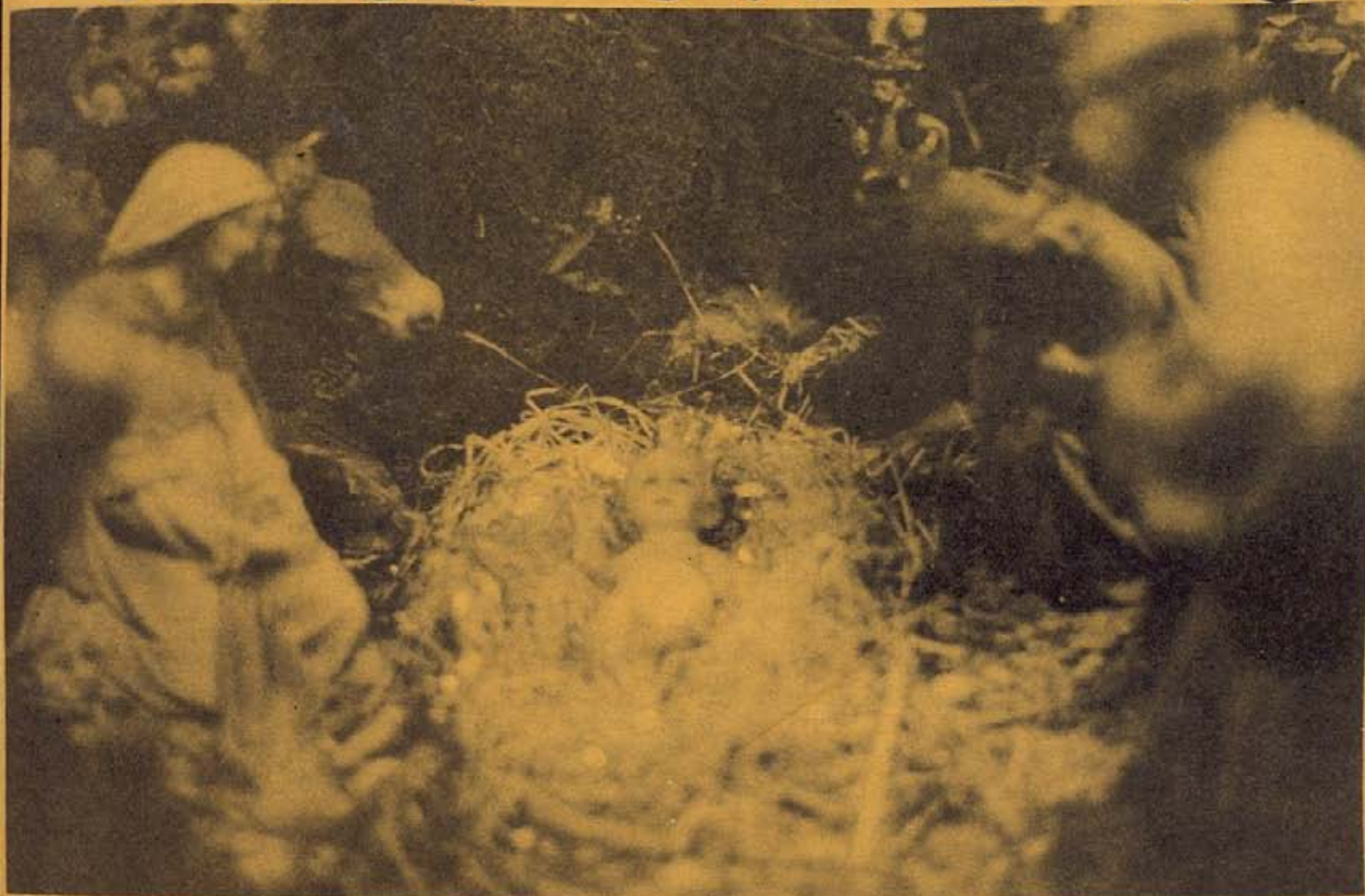

3000 1200000

*Que no manqui s`alegria
quan neixarà El Petitó,
i que tampoc manqui aquest dia
ni sa coca ni es torró.*

dies i coses

Mn. Antoni Vadell, 2
Calonge - . 07669
telèfon 65 78 20

CONSELL DE REDACCIÓ

Toni Vadell i Maimó
Josep Estelrich i Vadell
Margalida Adrover i Matarrosa
Maties Adrover i Palmer
Josep Adrover i Vallbona
Jaume Vallbona i Bennàsser

COL·LABORADORS

Mn. B. Amengual.
Marc Vallbona.
Miquel Pons.
J. Mª Plaza.
Rosemary Th. Graves
Jaume Julia
Francesca Vadell

D L 148-1988

Imprimeix:
Apostol y civilizador

El escrits d'aquesta publicació
expressen únicament l'opinió dels
seus autors.

Ja acabam l'any, un any de "dies i coses", el primer. L'any de Mil·lenni de Nació Catalana, Països Catalans; i amb el fi de mil·lenni la crisi. Crisi en el seu sentit etimològic significa canvi; Així és i així haurà d'esser. Els que ens hem compromès amb l'experiència d'aquesta publicacioneta hem vist el que es pot fer sense organització ni gestió; imaginam el que podríem fer amb un poc d'organització, d'ordre i temporalització en les tasques. Estam en crisi, en canvi, que segur ens ha de dur a millorar la publicació.

Alguns dels que, fins ara, hem estat més compromesos amb la revisteta estam en una temporada que ens impedeix seguir amb el mateix compromís, això i altres coses ens obligen al canvi. No ens retem, no ens retirem, "dies i coses" continua. Com? Ja ho veurem, s'ha de discutir.

Com a poble, Calonge-Cala d'Or, de nació Catalana, amb tots els seus trets cosmopolites, com estadans d'una terra que un dia altres heredaran i que sofreix la miserable cobdícia de milions, que de quolque manera tots en la nostra comunitat en som responsables, en definitiva, com a part d'un col·lectiu humà responsable d'una cultura i d'un redol d'illa de la Mediterrània, volem que "dies i coses" sigui conseqüent amb aquesta responsabilitat i per la qual cosa no es ret, i per això volen millorar-la.

Nadal sol esser pretexte per obligar-nos a ser feliços uns quants dies, caldria que nou dia tenguéssim aquesta intenció, però ja sabem com són les coses, Bé, amb tot això decoram ca nostra, feim dinars i sopars que ens deixen mig malalts; els panxons i les ressaques tenen solició, però cada arbre que tallam, sempre jovenet, per decorar un recò del menjador (tètrica decoració la d'una vida saccejada) no complirà la seva funció com a regenerador d'aire, com a important generador de vida. Podem fer betlems, fins i tot arbres oprofitant branques seques decorades amb les habituals bolles i paperi. Penseu-ho abans de tallar un arbre, l'assassinat és un extrany element decoratiu.

Idò bé, Salut, Molts d'Anys i Bones Festes, no podem dir quan, però l'any que ve ens tornarem veure,

dies i coses

TELÈFONS D'INTERÈS

- CREU ROJA.....65 3300
- POLICIA MUNICIPAL
- AJUNTAMENT.....65 30 02
- BOMBERS DE
- FELANITX.....58 30 85
- GESA -AVERIES-65 00 00
- GUARDIA CIVIL.....65 30 85

D E S E M B R E

DESEMBRE

Com qui no vol la cosa, ja som al desembre, i entre cants nadalencs, bocins de torró i el vell cant de la sibilla. Ens preparam per a acomiadar com cal l'any 88.

Es el Desembre un mes de temperatures una mica fredas, per la qual cosa és ben convenient tenir el braser a punt davall la camilla, i així poder fer enrrabiar els ulls de poll abans de colgar-los al llit.

Els cercadors de esclata-sangs ja han perdut sa fua i son ses madones qui trescan ses garrigues, cercant l'apreciat cirerer de bon pastor, i herba de Bellem, per emperifollar sa casa amb motius nadalencs.

I finalment arribarem a sa fita, tot arriba, i dia 31 un poc sense adonar-nos, i entre una alegria un poc folla, s'ens anirà el 88.

Per cert el dia 31 de desembre és compliran exactament 759 anys des que Jaume I, entrà a ciutat, al cap de les tropes Catalanes, per la porta que es deia Bab Al-Kofol i després de Santa Margalida, just a la entrada del que avui es el carrer de Sant Miquel.

CLIMATOLOGIA.

Aquestes dades es refereixen al periode de temps que va des que es va tancar el passat número fins al que ho feu aquest. Això és del 22 de novembre al 19 de desembre dies de precipitació: 4 dies.

total litres per m^2 : 5'75 lm^2 .

dia de màxima precipitació: dia 6, 3'75 lm^2 .

dia de màxima temperatura: dia 31, 27°C.

dia de mínima més baixa: dies 15 i 19, 12'5°C.

temperatura mitja: 19'74°C.

NOTES.

El 22 de desembre es produeix el solstici d'hivern; això, xerrant clar, ve a significar que els dies, a partir d'aquesta fita, ja no s'acursen pus, sino que al contrari, comencen a allargar-se, essent per tant, aquest el dia més curt de l'any i marcant l'inici de l'hivern astronòmic.

LLUNES.

Quart minvant.

Lluna nova.

Quart creixent

Lluna plena

Dia 1 a les 7h.49m.

Dia 9 a les 6h.36m.

Dia 16 a les 6h.40m.

Dia 23 a les 6h.29m.

Calendari

D'ANIVERSARIS

DESEMBRE

Dia 1.- Francesca Grimalt i Gornals, de Ca'n Vadell; Alvaro Miguel Pele-teiro Bandim.

Dia 2.- Llucia Adrover i Grimalt, de Ca'n Baltassar.

Dia 4.- Marc Vallbona i Adrover, de Na Blanca. Miquela Adrover i Bennàsser, de Ca'n Pau. Francesca Adrover i Adrover, de Ca'n Fuster; Antònia Alou i Adrover, de Ca'n Bessol.

Dia 5.- Miquela Adrover i Adrover, de S'Alzina; Maria Grimalt i Vadell, de's Camp de'n Ventura; Francesca Adrover i Grimalt, de Ca'n Ganxo.

Dia 8.- Gabriel Binimelis i Roig, de Ca'n Devertit.

Dia 10.- Maria Bonaventura Adrover i Capó, de Ca'n Mitjanit; Catalina Adrover i Adrover, de Ca'n Maganet; Bartomeu Adrover i Adrover, de Ca'n Maganet; Josep Roig i Barceló, de Ca's Sabater.

Dia 14.- Joan Grimalt i Julià, de Ca'n Marines; Miquel Adrover i Barceló, de Ca'n Ganxo.

Dia 15.- Margalida Rotger i Rigo, de Ca'n Polla; Josep Adrover i Adrover, de Na Barret.

Dia 18.- Sor Maria Vallespir i Jornets; Antònia Aina Bonet i Vidal, de Ca'n Pau.

Dia 19.- Maria Fiol i Adrover, de S'Alzina.

Dia 20.- Catalina Julià i Valens, de Ca'n Damià.

Dia 21.- Isabel Adrover i Barceló, de Ca'n Frare.

Dia 23.- Maria Artigues i Mas, de Ca'n Paulo.

Dia 24.- Bàrbara Roig i Matemales, de Ca'n Maganet.

Dia 25.- Joana Aina Rigo i Bonet, de Ca Sa Vidua; Ivan Viz Fuster.

Dia 26.- Francesc Vaquer i Cardona, de Ca'n Pelleta.

Dia 27.- Simó Adrover i Adrover, de Ca'n Paulo.

Dia 29.- Isabel Adrover i Roig, de Na Burguera.

Dia 31.- Margalida Rotger i Rigo, de Ca'n Vellana; Rafel Rigo i Adrover, de Ca'n Blanquet; Joan Rigo i Manresa, de Ca'n Lau; Rafel Maimó i Bordoy, de Ca'n Pau i Miquel Vallbona i Adrover, de Ca's Senyor.

DROGUERIA - PINTURES

PRODUCTES QUIMICS

EINES I ARTICLES DE NETEJA

Pintures Santanyi

Llaneras, 4 - Tel. 653179

07650 / SANTANYI (Mallorca)

L'ADVENT * * * * *

B. AMENGUAL

Ara que les muntanyes senblen més blaves i dins una atmósferaneta de calitja pareix que millor guaiten dins el cel, altre vegada d'entre els xiprels i les arboceres. L'Advent ens surt a camí amb l'anunci de les millors festes, les festes de Nadal.

L'Advent és un temps dolç, no té l'austeritat dura de la Quaresma i ens fa tenir la mirada girada cap al Senyor Jesús, que tornarà a la fi del temps i, a la vegada, ens condueix al recors del seu neixament a Betlem.

Històricament, l'espera no ha deixat de guiar, com una torxa lluminosa, els camins de la nostra fe. Els israelites plens d'esperança, sospiraven la vinguda del Messies. El nou poble de Déu -l'Església- espera gojosa, com les verges vigilants, el retorn gloriós del seu espòs. "Anunciam la vostra mort, proclamam la vostra ressurrecció, esperam el vostre retorn, Senyor Jesús".

L'Advent és temps d'esperança. L'esperança no ens hauria de deixar mai. Passi el que passi, cada any seguim celebrant l'Advent, l'esperança és indestructible. Malgrat tot "nosaltres esperam un cel nou i una nova terra".

La virtut teològica de l'esperança no és fua de les seves pròpies forces. Sap que "si el Senyor no construeix la casa debades faran feina els picapedrers". El nou món la nova ciutat, la nova Jerusalem, els nostres sentiments, més que construcció humana s'obra de l'esperit.

L'esperança ens obliga a mirar el món amb ulls nous. No oblidem que és una flor delicada exposada a les gelades del desànim i de la manca de il·lusió. És una flor perquè és principi de vida; i els seus pèls són:

El primer, l'oració, perquè tot ho espera de Déu.
El segon, la confiança, perquè és fua de tots.
El tercer, la paciència, perquè tot ho suporta.
El quart, la fortalesa, perquè tot ho pot.
El cinquè, el treball, perquè s'entrega i es compromet fins a la fi.
El sisè, la vigilància, perquè no dorm ni reposa.
El setè, l'alegria, perquè tot ho veu il·luminat amb la suau claror de l'optimisme.

Sense una esperança ferma la nostra vida sucumbirà i es te nyirà d'amargor.

La Verge Maria, com diu el segon prefaci de l'Advent, esperà plena d'amor la vinguda del seu fill.

Sortiguem a l'encontre del Misteri de Nadal. que ens hi acompanyi Maria i que Ella ens doni fortalesa en la fe, seguretat en l'esperança, constància en la caritat.

A surtit una revista nova, de Divulgació Agrícola, Ramadera i Pesquera, anomenada:

SOLCS I ONES

Amb el primer número es crea un nou òrguen d'informació que el Govern Balear, a través de la Conselleria de Agricultura i Pesca, pretén fer arribar especialment i no exclusivament, al sector agropecuari i pesquer de les illes Balears. Feines, estudis e informació que permetran saber moltes coses del ram, sobre qüestions pròpies i que convidaran a reflexionar.

La podreu rebre GRATUÏTAMENT, a ca vostra, basta que envieu una carta al Sr. Director de Solcs i Ones (Revista de Divulgació Agrícola Ramadera i Pesquera).

c/ Eusebio Estada nº 145
07009 CIUTAT

indicant el vostre nom complet, adreça i professió.

Alguna vegada, bé sigui per manca d'informació o per mala fe, es crítica que la Conselleria, faci inversions en conservació de fauna i flora: Aquests doblers signifiquen una part molt petita del pressuposts de la Conselleria, però tanmateix és un tema que interessa al pagés, i te dret a una explicació detallada.

Senyalem, en primer lloc, que la fauna i la flora silvestres s'han de conservar, perquè ens proporcionen plantes medicinals, animals de caça, etc.. i per un altre costat, animals que destrueixen plagues, vegetació que protegeix la terra fèrtil... Pensem, també, que hi ha avui en dia molts de mallorquins que estimen la fauna i la flora de la nostra terra i volen que algú hi pari esment; i que fins i tot venen mils de turistes amb l'exclusiva finalitat de veure o sentir als aucells mallorquins, o fotografiar les flors de les Garrigues. Ben segur que els nostres fills i els nostres nets voldran poder escoltar als rossinyols, veure volar

els voltors o conèixer les flors boscanes. I avui, amb tantes urbanitzacions, pesticides i "domingueros", si no feim, entre tots, alguna cosa, podem perdre molt prest aquest patrimoni natural.

Crec que no fa falta insistir més.

Els pagesos són els més beneficiats pels doblers gastats en conservació, perquè son ells els que estan en contacte diari amb el camp.

Posem un exemple:

Les campanyes de protecció d'aucells insectívors amb cartells xarrades a escoles i nius artificials. Aquestes campanyes son per conservar els buscarets, ulls-de-bou, ferroricos, ropits... Cada animalet d'aquets menja cada dia, el seu pes en insectes, o fins i tot més. Sabeu quans de mils, de milions d'insectes suposa això cada any, a les nostres illes?. No te fi ni cap d'alla, i això son manco perjudicis pel pages. I així molts d'exemples més.

La Conselleria d'Agricultura és l'encarregada d'invertir els doblers en Conservació del Medi Natural, perquè aquestes inversions es fan el mon agrari i s'han de fer de manera que els primers i principals beneficiats siguin els homes que habiten i treballen aquesta terra.

Solcs i Ones
(Joan Mayol
Cap de Secció del SECONA)

145

La nostra gent

L'AMO EN TOMEU "ES CAMINER"

A l'amo en Tomeu Adrover de "Sa Taverna", molta de gent el coneix i l'anomena pel nom de la que va esser la seva professió: "Es Caminer" i per això també a ca seva li solen dir "Cas Caminer".

Va neixer a fa 76 anys a "Sa Tverna" i és el fill petit de l'amo Antoni i de madó Miquela, la molt anomenada i popular "Madó Miquela de Sa Taverna".

L'amo en Tomeu, que ja està retirat de la feina, viu a la barriada de "Sa Talaiassa", en un pis nou, confortable i agradós i des de on es destria una bella panoràmica de la costa marinera i els seus voltants.

--Sa primera mestra que vaig tenir --ens conta--va esser Sor Andreeva, que mos feia costura a l'església vella. Jo a vegades fugia per una finestra perquè sa monja me renyava.

--Quin va esser el vostre primer ofici ?

--Sa primera feina que vaig fer va esser, quan posaven sa tuberia per dur saigua de Marsel·leta a Cala d'Or. Jo tenia 14 anys i feia feina amb l'amo en Tià Xina.

--I això que no és el famós glosador curiablancer ?

--Si, i moltes de vegades en feia de gloses.

-- Vos ne recordau de cap ?

--Jo trajinava tubos amb una somera i ell va fer aquesta cançó:

"Si sa somera te por quan vegi s'artilleria, digues-li que és tuberia per dur saigua a Cala d'Or."

--Ja que en el temps en que vos vareu fer feina per Cala d'Or eren als seus començaments; teniu record d'alguna de les personalitats primerenques que hi viugueren ?

--Vaig fer feina a can Verburgh, el vaig conèixer i el vaig veure pintar. En Verburgh, juntament amb en Costa i es Pato Cordella varen posar una fonda a ses "Cases Noves" de Cas Senyor a Calonge.

--Es Pato Cordella, que ve a esser el padrí del famós pintor felanitxer ?

--Si, es Pato Cordella és son pare den Miquel Barceló de "Sa Banca" i aqueix és son pare des pintor, en Miquel Barceló,

Madó Miquela.
amb els seus
familiars, el
rector i el =
batle. el dia
del seu cente
nari.

que per cert va viure una temporada a Calonge, a ses cases de Can Verro amb un fill des dentista "Saboner".

-- Ara perquè no mos conta alguna cosa d'aquell equip de fútbol de la vostra joventut. Recordau qui eren els jugadors ?

-- Es porter era en Toni de Cas Senyor, defenses: jo i en Jaume Bielet; de mitjos jugaven en Jaume nostre, en Toni Taconer i en Benito, fill d'un capità i es delanteros eren en Joan Ganxo, en Miquel Comtès, en Tomeu des Clos i en Sebastià Maganet. En Biel "Picapedra" va esser s'entrenador.

--I el camp a on era ?

--A sa Tanca de sa Bassa de Cas Senyor.

--I sa directiva ?

--Es president era Don Joan Alcina, es secretari era es Ferrer i jo es tresorer.

Conta que va fer el servici l'any 33 i que després quan va esclatar la guerra es va haver de reincorporar. De la cruenta guerra en guarda un record molt viu, doncs va tocar-li viurer-le molt d'aprop. Pertanyia al primer batalló d'Infanteria d'Inca i després d'haver estat a n'el "frente" a Portocristo, es va embarcar cap a Gibraltar. Recordava una llarga llista de noms de pobles i llocs per on va passar: Cogolludo, Sigüenza, Segòvia, Cuatro-Caminos, Talavera de la Reina, Toledo, i molts més que no posam perquè la llista es faria interminable.

.....

--Quan vareu començar a fer feina per l'Ajuntament ?

-- L'any 47

--Qui eren aleshores els batles de Calonge i de Santanyí?

--De tot d'una a Calonge era

batle en Toni Marinès, i després o va esser en Toni Taconer. A Santanyí, es temps d'interino es batle era es Jiménez i després l'amo en Tomeu Llaneras.

--Tots sabem que la feina = d'un caminer sol esser normalment la de cuidar la conservació dels camins, però creim que vos també feieu altres coses. ?

--Jo feia de tot. A més des camins, em cuidava des llums des carrers de Calonge i de Cala d'Or men cuidava de ses obres, repar--tia els avisos de s'Ajuntament. Per ses festes jo posava tots ets llums de tots es pobles des terme.

Ara l'amo en Tomeu, "Es Caminer ja fa una partida d'anys = que una vegada jubilat, recorda = amb un poc de nostàlgia el temps que era la persona "oficial" del poble i que per això donava un = servei important a Calonge i als calongins.

També molts de calongins = tenim be a dins la memòria quan = temps enrera, a la sortida de misa primera, l'amo en Tomeu, col·locat al cantó de l'església, en el portal dels homes i el de les dones, despés d'un parell de manbellets ben fortes feia la crida: -"Se fa sebre, que dimarts, es m^anescal, vindrà a vacunar es porcs i tots aquells que en tenguin han d'avisar a n'en Joan Rebeu"- . O = també això: -"Se fa sebre que no

L'amo en Tomeu, amb els seus germans, i sa mare, el dia en que ella complia els cent anys

no hi hagi ningú que vagi a cercar esclata.sangs a sa Pleta de Can Roca"- . Això bastava perquè el que s'havia anunciat fos llei i respectat per tothom. Així de sencilla i així de noble era la la vida als nostres pobles, = anys enrera.

Només ens queda desitjar a a l'amo en Tomeu, salut i benes^ttar, per un enfilall ben llarg d'anys.

MARC

QUE IMPRUDENT QUE ETS QUAN VOLDRIES
TENIR HOMES VOLANT AMB LES TEVES ALES
I NI ELS POTS DONAR UNA PLOMA.

Gibran Khalil Gibran.

D'UN JOVE QUE ES LLEVAVA TARD DEL LLIT.

(Gianfrancesco Poggio Bracciolini)

Un jove d'una família molt honesta, es llevava del llit molt tard. Quan el renyaven per la seva tardaneria i li demanàreb què feia en el llit tan tard, somriqué i va respon-
re:

- Escolt com es discuteix un plet. Cada matí tot just estic despert, em compareixen dues figures vestides de dona: la Diligència i la Peresa. Una m'aconsella que m'aixequi, que faci feina i no perdi el temps dins el llit. L'altra la renya i diu que he de reposar i romandre al llit, perquè fa fred i el cos demana descans, i no cal treballar sempre. La primera reprèn els seus arguments, i mentre discuteixen, jo, como a bon jutge imparcial, no m'inclin a una part ni a l'altra: escolt com elles disputen, fins que es posin d'acord.

Això fa que, esperant que acabin de discutir, arriba a esser tan tard quan m'aixec.

**BONA
TAULA**

C/. Rafael Adrover, 3
Teléfon 657119

07669 - CALONGE

BOUTIQUE CALA D'OR

C. Santanyi, 2

CALA D'OR

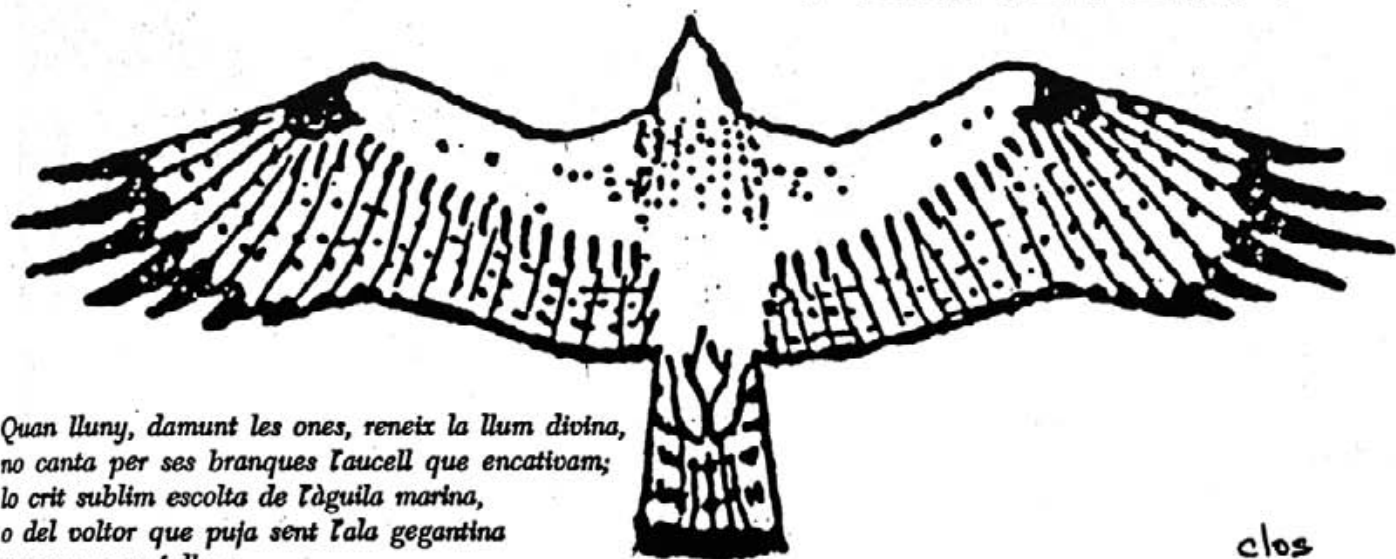
FUSTERIA
ANTONI VADELL 1
CALONGE
657945
GERMANS VALLBONA

**FORN
D'EN TIÀ
MAGUENET**

ÀGUILA PEIXETERA

*Quan lluny, damunt les ones, reneix la llum divina,
no canta per ses branques l'aucell que encativam;
lo crit sublim escolta de l'Àguila marina,
o del voltor que puja sent l'ala gegantina
remoure son fullam.* d'En Costa

clos

És un aucell, que va eser comú als nostres penayls marins.

Moltes vegades hem sentit contà a pares i padrins, qualque cosa de s'Àguila peixetera, segons diven fa més o manco trenta anys enrretera, que vivia una parella per els indrets de Cala Llonga. Molt ben adaptada a menjar peixos i casi no menjava altre cosa.

Les potes llargues, amb escates, amb dits més aviat curts, però forts i ben armats.

El que ha tengut mai la sort de veure l'atac de l'Àguila, diu que és impresionant:

L'au sobrevola l'aigua a una altària de 10 a 50 mts. interrompent l'exploració per un vol aturat, sorprenent per un aucell del seu tamany. Quan afina la presa, un peix a poca distància de la superfície, les ales es tanquen i cau verticalment. Un instant abans d'arribar a l'aigua, torna a mig-obrir les ales i avança les potes llargues i poderoses, amb les ales obertes, alçat el cap elegant i blanc, amb una llista negra.

Potente, emprèn el vol, espolsant-se l'aigua, fins a un posador favorable, on menja a cops de bec la presa, un peix de cent a cincents grams per terme mig.

Avui, es molt difícil casi imposible veure l'Àguila peixetera, basta dir que a Eivissa ha estat exterminada fa més de deu anys, mentres que Formentera en fa més de vint que els darrers polls foren menjats per un pescador !

La primera paraula que pronunciarà aquest nin serà en mallorquí.

Els infants que ara neixen a la nostra illa són ciutadans del món per dret propi. La paulatina desaparició de les fronteres, l'expansió dels mitjans de comunicació i l'agilització dels transports, posaran a l'abast de tots aquests infants la possibilitat de visitar o de fixar la residència a qualsevol lloc del món. Per tot això no hi ha res tan important com

oferir-los, des de molt petits, la possibilitat que siguin vertaderament conscients de la seva pròpia identitat i que puguin sentir-se dignes hereus de tota la riquesa de la nostra cultura. La normalització de la nostra llengua i el coneixement de la nostra cultura és l'únic camí perquè puguin aconseguir-ho. La nostra obligació, evidentment, és facilitar-los-ho al màxim.

Ja treballam a la Mallorca del segle XXI.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

ASSOCIACIO PREMSA FORANA
DE MALLORCA

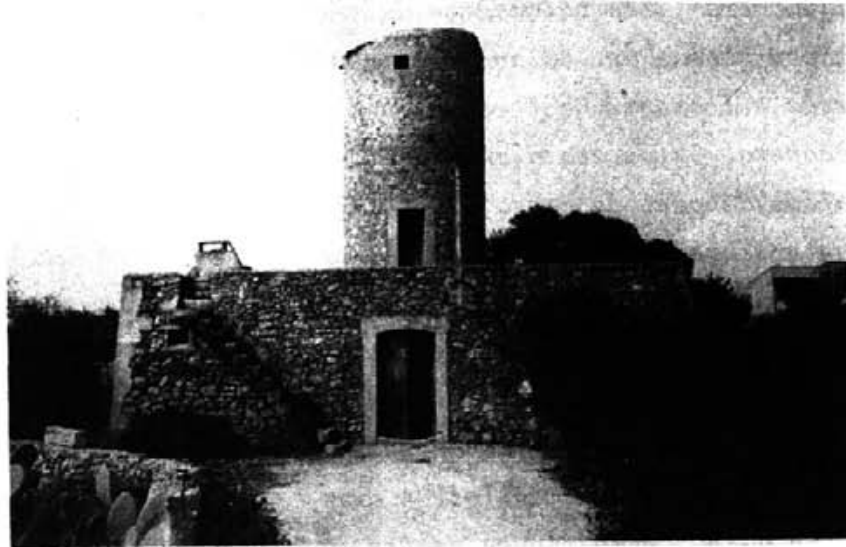

COMUNITAT AUTONOMA DE LES
ILLES BALEARS

CONSELLERIA DE CULTURA

L'AHIR-AVUI DEL MOLÍ D'EN BLONQUET

A la madona
Joanaina de
Can Marines
i a na Fran-
cisca de na
Blanca, que
recobraren
L'ànima per
al molí.

Tardor. Temps de níguls blancs. Temps d'encistar figues i collir garroves. Temps de magranes, les albanes y les altres de grans mollars. Temps de nesples i gingols. Temps de la festa de Sant Miquel a Calonge. Desde fa anys les pluges de setembre no mullenelcel de paperins musicalitzats per l'embatol que es congria al redós de l'església de mossèn Antoni Maria Alcover.

A l'altra part del carrer, entre el poble i foravila, el molí d'en Blonquet. Imaginau-vos aquest molí de vent, temps enrera, alta la torre, oberta la rosa de les seves antenes, amb gaies i gaions, calat el capell o curucull, en funció l'arbre, renou sord de les feixugues moles. La blanquíssima flor de la farina, la farina de secà, el segó, les tàstares.

Era quan el molí d'en Blonquet gaudia de plena vida i era un anar i venir de la gent-genteta que anave a moldre sac al coll o a esquena de bístia. Després el silenci moliner, el rodar la clau, el viure en silenci i en solitari, silenci a la calç, silenci a la llum, el veure com el molí es despullava de l'antiga glòria,.. Fins que un dia, undia nostre, s'obriren de bell nou les portes, tornà entrar el sol fins a la volta de les cases i pels finestrons penetrà la claror a la cambra a la cuina, al rebost, a l'escala de caragol, a l'ull de la mola. El molí d'en Blonquet cobrà vida i cada objecte assolí la seva funció. El molí deixà la seva nuesa per vestir-se, per tornar a sentir la calor humana, per escoltar el rall dels que hi són i dels que hi vénen.

La casa. L'aiguavés. Del sòtil voltat penja una bonbeta amb una llaçada de paper de seda rosa. La llum entra pel portal quadrat. Un rellotge de caixa canta les hores El bufet per passar-hi comptes i a sobre la capelleta-la Sagrada Família-i la seva visita una volta al mes i l'estada d'un jorn. A la raconera el gerricó de fira i la llumeta. Sobre la caixa-de quina núvia?-la llumanera i les balancetes duïtes d'Amèrica per pessar or. Balancins per a un bon repós a l'ombra. De l'estaca penja una escopeta, la panera d'anar a plaça, la taleca de pell de cabra, la pelli-sa de pastor. Les cadires són isabelines Per a l'hivern el braser d'aram i el maridet. Al seu lloc el banc de respall. No hi manca l'esquella d'una egua de raça. A les parets el quadre del cor de Jesús i a uns retrats familiars i romàntics. A sobre una taula un caixonet de figues seques, bessons torrats i dues ampolles de suc per alegrar els visitants, Una begònia, de casta d'ala d'àngel, posa una nota verd-esperança a la mansió i una estrella mostreja da, que era cega i ha recobrat la llum i deixa penetrar la claror a la cuina o ser veix per vigilar els qui traspassen el portal. No la sabíem en Cosme Aguiló i jo .
 Maria Antònia Salvà recorda:

...i com a joia heretada
 del bon temps de l'avior
 una estrella mostrejada
 la paret blanca forada...
 i a la llar dóna claror

A la dreta el rebost amb les alfàbies de olives, l'enfilall de tomàtiques, la so-brassada vella, el colador, la llosa per girar el camaiots,...

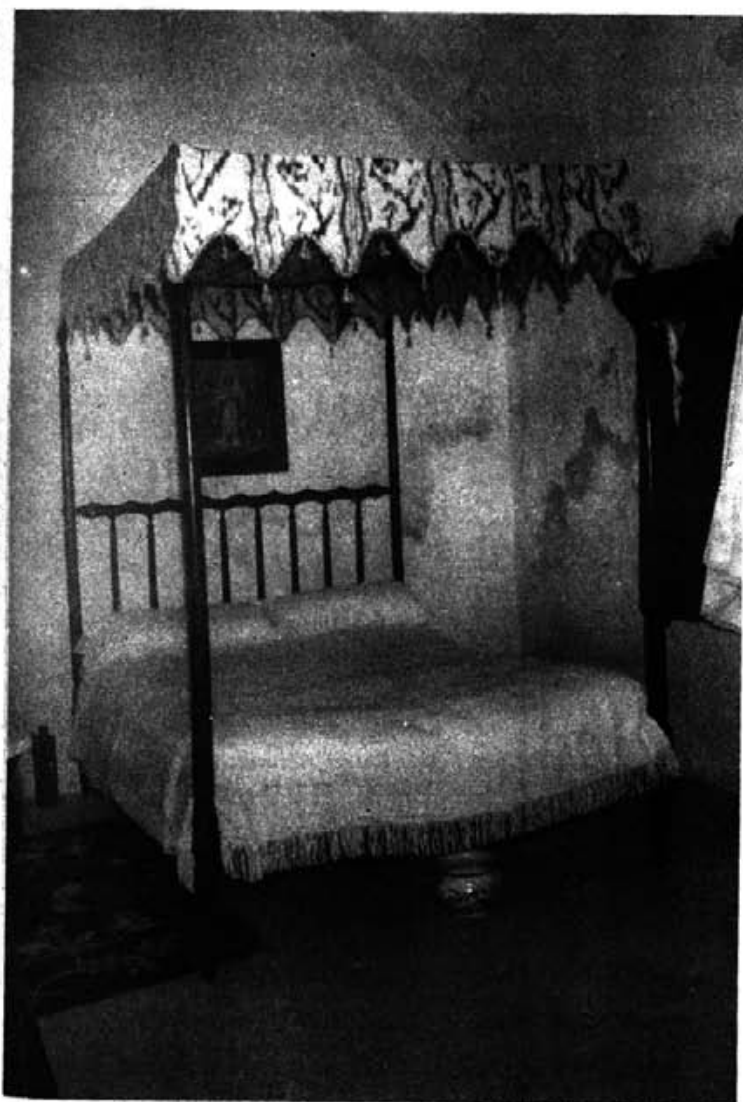
A l'esquerra la cuina. El foc tornarà a la llar. Als escudellers amb el seu paper de quadrets blaus, olles, olletes, olletons greixoneres grans i petites, plats color de foc i d'obra fina de València. A una represa d'un rebost petit tassons i co-

pes de vidre de cul gruixat. Al gerrer geres i gerretes que traspalen i fan l'aigua molt fresca a l'estiu. El ribell per escurar, el trinxet, els ganivets i ganivetes. El gira-truites. Les cadires rodones i cordades amb art. La greixonera al foc a l'espera dels ingredients per fer unes bones sopes.

A la cambra de feinejar les dones de casa l'antiga màquina de cosir, la filadora i la filosa, les debanadores i l'aspi emprat per fer les troques i debanar-les. A un racó una singular rebossillera utilitzada per guardar-hi delicats rebossillos. A la vista roba penjada: faldons, cànnyoms, mocadors petits i mocadors de Caxemira i de pinyetes, una catifa brodada de creueta segurament a ca ses monjes.

A la cambra de dormir el llit de cobri-cel de roba de llengos. El llit parat, un primer llençol de drap un poc pait. Damunt el llençol bo, de fil, brodat de passat i gasa amb unes lletres de palm. La vànova blanca. A la paret un quadre religiós i

els de les Filles de la Puríssima, la pi-quetd d'aigua calenta i el bací florejat Enfilada la bacina d'afaitar-se l'amo i per rentar-se la cara està aparellat el peu de ribella de ferro, pitxer obrat, ribella fonda de test i la tovallola amb randa de nus. El cantarano amb el mirall, els canalobres de vidre i l'animeta. la roba de la madona al penjador així com la gorra de dormir. Disposada la cadira ple-gadissa per anar a les Quaranta Hores. Al pastador tot està apunt, la pastera, el fenyedor, el cernedor, el cedas, la re-ura,... Entre les estovalles de pastar -algú l'enomena coïbancs- de drap gruixat i amb retxes el pa tova. Entre pa i pa, de xeixa, i perquè no es besin una tave-lla. Per ser més justs les balances i la romana,...

A una habitació prop de l'estable s'acara mullen tantes d'eines com eran necessàries per treballar al camp o que es relaciona-ven amb les feines camperoles. El càrritx s'amarava a les tranquiles aigües de Cala llonga. L'espada o trencador de lli que servia per picar lli o càrritx. El puat per pentinar el lli o aclarir-lo. La corda de garbejar, la serra de serrar les garbes un any de bona anyada. L'erer de joncs, wa filigrana mironiana. El garbel, el triador de faves i l'erer de malla estreta i més ampla. El tiràs i el rampins i el carretó de batre amb puntes i les cucales. Les pa les i les forques i les eredores i la bar-cella i l'almut. El ram d'agranar l'era que hauria de ser d'ullastre o d'aladern i en canvi té la ramera d'aleixandrins. Un caramull de vencills damunt el sostre Sacs de faves, xeixa, civada, ordi,...

La temporada de figues de cristià també hi són presents per mitjà dels arganells per tragar paners de figues o també geres d'aigua. Els ganxos per collir figues, el canyís de caramuixa per secar-les. Relació amb la verema tenen les bótes, les portadores, la premsa de vi. Per portar aiguardent s'emprava una boteta petita. Una terra de pastors oferia formatge i s'explica així la presència d'una premsa de formatjar.

Encara hi trobaríem més eines penjades a les parets com a testimoni d'una casa pagesa, com aquella de Maria Antònia Salvà:

*Volguda casa pagesa
plaent com una escomesa,
oberta com una mà,
com una mà sempre estesa
que convida a reposar.*

Al pati, la cisterna i el degotís de l'aigua de pluja. A la porxada el carretó amb balustres. Qui sap si amb els millors vostres serví per transportar els capellans i escolanets de s'Alqueria Blanca per assistir a una creu alçada i a un funeral a Calonge.

A darrera queda el molí d'en Blonquet - alta la torre, l'escala de pedra - com devia ser ahir i és avui, tot una festa per ulls i el cor en aquets dies de l'estiuet de Sant Miquel, quan floreixen les grogues olivardes i els cels són molt blaus.

Miquel Pons.
Tardor- 88

**COMPRA
I
VENDA**

de 17h a 20h
i hores convenides
tel: 65 77 95

JUDITH

BONA TAULA

C/. Rafael Adrover, 3
Teléfon 657119 - 658202

07669 - CALONGE

I perquè l'arbre no fruita sense arrels,
així nosaltres busquem el dret a ser,
el nostre vell camí,
l'únic que ens permet d'entrar en l'univers.
Busquem encara...

LLUIS LLACH.

Donam la mà als ajuntaments,

construïm Mallorca plegats.

El Consell Insular de Mallorca du a terme en col·laboració amb els municipis petits de l'illa, un ambiciós programa de realitzacions que és el resultat d'una estreta cooperació en matèria tècnica, jurídica i econòmica i en una àmplia plataforma d'accions en els camps més importants de l'activitat ciutadana diària.

El Consell Insular de Mallorca ofereix als diversos municipis una ajuda inestimable en matèria d'assistència social als ciutadans, de foment de la cultura popular, de dotacions d'infraestructura esportiva als pobles, de potenciació de les activitats econòmiques i socials, de creació de llocs de feina, de construcció de carreteres, de protecció del medi ambient i de tot quant s'ha de menester perquè els petits municipis de la nostra illa puguin disposar d'unes dotacions d'infraestructura adequades a les seves necessitats.

**Per nosaltres,
els més petits són els
més grans.**

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

planes d'opinió

Secció en la qual hi pots dir el teu parer de tota cosa.

L'ESPORT D'AVUI.

L'esport avui en dia es pot agafar sense cap tipus de prejudici el tòpic amb el que sempre parlem del circ: "El més gran espectacle del món". Crec que aquell participa d'unes característiques molt semblants: un esport? infinit per a no res, la creació de la dificultat per a la dificultat, el risc, pel risc, l'imperativa necessitat de repetir i repetir fins que surti perfecte, cosa que no és necessari en absolut.

Es evident que l'esport en la seva essència més pura i neta ja no existeix. Els paradigmes que el baró de Coubertain esbossà s'han vist dia a dia, més i més deteriorats; per exemple, resulta molt difícil en un esportista determinar les fronteres entre el seu orgull personal i la seva rivalitat per una part, i la dignitat per la defensa d'uns determinats colors d'un país per altre part. Siguem sincers, l'esportista que aconsegueix ésser el millor, al seu costat no hi ha ningú: rivalitats, desconfiances, enveges. El millor s'ha de fer perdonar i lluitar contra ell mateix: la seva vanitat que no soporta duptes, la seva animadversió als nous contendents. L'esport es transforma en un ring on el millor s'escorxa pel seu títol: titànics esforços per a vèncer al precedent campió i per a què no el destronin els succesius aspirants. Amb tot això, les

grades aplaudeixen o protesten per motius no sempre intel·ligibles ni intel·ligents (serà millor deixar apart la història dels "hooligans", ultra-Sur, etc.). No es pot oblidar que en un "match" de futbol entre

les seleccions d'Hondures i El Salvador va estar l'origen d'un conflicte bèl·lic entre aquests dos països.

Veim que al voltant del futbol hi ha un complicat camp d'interesos i factors ideològics que poden ocasionar conflictes insuspitats.

També podem parlar de l'escandol que en les passades olimpíades ha emergit... ah! estic parlant de les olimpíades de Seul, no d'aquelles que fa dies hem celebrat aquí; perquè la veritat més d'un (cosa que asseguro que es tracte d'una opinió personal però compartida) creu que el proper any seria més lògic i raonable parlar d'olimpíades "Sant Miquel 89", ja que el programa d'enguany era generós i copiós en vocables com: torneig, partit, competició, etc. etc... Bé, tornant a l'assumpte de l'escandol de les altres olimpíades (les nostres al cap i a la fi han resultat unes olimpíades d'anar per a casa amb batí) crec que es un altre factor que demostra que l'esport és un negoci on convergeixen una sèria de factors socials, polítics i econòmics. I dic polític perquè per exemple si els polítics de l'Est concentren els seus esforços per a potenciar una farmacologia que ajudi a l'esportista i a ser possible no detectable en els controls, els països de l'àrea occidental s'esmeren

en crear mètodes i sistemes progressivament més sofisticats per a detectar les 3.700 substàncies catalogades, entre estimulants, durètics, anabolitzants, els que existeixen per ajudar als esportistes.

Davant totes aquestes circumstàncies es hora de plantejar-se el significat, la finalitat i la darrera essència de l'esport. "Cal lluitar i intentar superar-se per batre més records i aconseguir millors marques, però sempre amb un joc net i noble. Seria terrible si el mite de Sisif aconseguís mantenir damunt la pedra que està "condenat" a pujar eternament. El torment de Sísif seria terrible, la seva existència consisteix en aconseguir un somni inexistent, si e logràs s'acabaria l'aventura...

J. M. Plaza

RÈPLICA A

"MOROS A LA COSTA?"

Amic Marc:

Vaig llegir el teu article "Moros a la Costa?" en el nº 9 de "Dies i Coses", el qual m'ofen i em dol.

Com a calongina de Cala d'Or de fa més d'un quart de segle m'agradaria explicarte com ens semblen a nosaltres, els residents estrangers del lloc, aquestes coses.

Primer et propòs un teme per a meditar un poc: tú ets calongí per la casualitat d'haver nascut aquí; jo per pròpia elecció. Havent vist moltes terres i amb múltiples possibilitats d'escollir una residència ens decidirem per Cala d'Or. Venguem de bona fe i amb molta d'il·lusió per a construir les nostres llars on viure tranquilament amb les nostres famílies, atraiguts tant per l'encant de la natura com per la simpatia i amistat dels mallorquins. Compràrem terrenys en la zona costera, que no servia per l'agricultura i que els mallorquins de llavors no consideraven aptes per a la construcció de vivendes. Segurament cap hauria pagat els preus que s'ens demanaven als estrangers. Varem haver de demanar complicats i cars permisos per a la compra d'un solar; llavors tot projecte de construcció havia d'anar signat per l'Ajuntament i les autoritats i-

llenques; i finalment es realitzava l'obra per un constructor quasi sempre mallorquí.

O sia, el venedor, l'arquitecte, l'Ajuntament, el constructor -mallorquins tots- entre tots i en cada moment tenien el control de l'assumpte.

Ara, al cap de vint-i-cinc anys ¿a on són les meves il·lusions? A vint metres de ca meva hi aixecaren un hotel de sis pisos; la cuina amb els seus compresors, extractors i la torre de refrigeración davall les meves finestres, de tal manera que el renou continuu al llarg de set mesos de l'any fa que ca meva sigui inhabitable i invendible.

Capital estranger? Ho diuen; però fixa't que cada empresa ha de tenir una majoria d'accionistes espanyols; idò, el venedor, l'arquitecte, l'Ajuntament i el constructor, el qual fou el mateix que construí la casa dels meus somnis, i la de la meva veïna igualment perjudicada, i del què, pensavem, haver quedat amics de tota la família. Confés que des d'aquell dia no he pogut dominar-me suficientment per a tornar-lo saludar. A l'hivern ma casa, que abans estava assolellada tot el dia, ara està a l'ombra del monstruós mort gins a l'horabaixa.

La cala on els meus fills apreneren a nedar fa vint anys ara ens és tancada per parets amb fil-de-ferro fins a dos metres d'altària que "protegeixen" la desgràcia de la que fou una de les més belles cales. I, qui té a càrrec de la consciència tan vergonyosa devastació? Un mallorquí, i ben mallorquí, el qual em va dir fa vint anys: "Mallorca és un jardí; i vosaltres els estrangers que veniu cercant la calma i la tranquil·litat no us temeu que l'estau destruint". I ara, tú davant de tots, germà! Davant l'arquitecte, l'Ajuntament...

Per a evitar-nos la pena de veure així com havia quedat la tan estimada platja anavem a Sa Barca Trencada... He vist plorar anglesos i mallorquins -jo no tornaré plorar més per aquestes coses, de llàgrimes m'en sobren-. Com no enteneu que si la gent acudeix a un lloc és PERQUE NO està construït? Per què insistiu en destruir tot el que és més bell? No sabeu que tot lloc turístic qualsevol dia passa de moda? No heu vist, per exemple, els llocs suïssos, i els italians, tan preciosos i sense obscenitats de formigó, però deserts? Què pensau fer amb totes aquestes conilleres mal construïdes amb barbacoa i sense cuina? Com a molt serveixen per ha-

bitar els nòmades; els hotels podrien servir per col·legis o clíniques.

No, no. No donis la culpa als estrangers! Fins i tot hem estat les veus profètiques que cridaven a sords i cecs -doncs "amb dos billets de banc aferrats als ulls no pots veure molt alluny" em va dir un alemany desil·lusionat. segons em conta una altra amiga estrangera, la costa de Màlaga, que record fa trenta anys amb un paisatge aspre i sense gaire encant, ha estat transformada en un paradís... pels àrabs! I, Mallorca? Tanca un poc els ulls i imagina't Cala Esmeralda i Sa Barca Trencada arreglades com a parcs naturals, el bosc net, uns camins ferms però de pedra i terra, uns bancs de la bella pedra de Santanyí -o de troncs- davall els pins, ben construït i de bon gust, al mig de jardins ben cuidats, les piscines entre gespa i arbres... a uns cinc-cents metres lluny de la mar. Teniu totes les possibilitats.

No ens voleu a l'Església? Pot ser per això no heu posat cap rètol indicant la direcció. O serà que creus que tots som del dimoni, segons es conta per aquí. Donar el remei és fàcil, si et sembla que ni caben tots demana més misses.

Jo diria que alguns estrangers han contribuït més en la comunitat de Cala d'Or que no solsment amb pessetes (encara que, per desgràcia, sembla que just. Fins i tot he sentit dir que si no som rics no importa que venguem); pens en una senyora ja molt major a la que molts de mallorquins que li han duit els seus problemes familiars; i una altra, morta com a conseqüència indirecta de la rapocitat i miopia comercials, que dedicava moltes hores diàries a interpretar i ensenyar els idiomes que dominava per molt baixos preus; quan encara no hi havia bus fou una estrangera... fou una estrangera la que, durant un temps, portava les nines de Cala d'Or al col·legi de Calonge. Petits detalls, pot ser, però que podrien haver-se multiplicat si havessis caigut en un terreny més receptiu; això podria ser així encara. El mateix Don Pep, tan anyorat, venia de fora, i pens en una altra, que ara ens fuig, i que venia articles d'artesanía mallorquina d'un exquisit gust. Avui, has de cercar entre les tones de souvenirs importats (de qualitat i gust que varia des d'el que és acceptable fins a porqueries que fa vergonya pensar que persones hi guanyin la vida inventant-les

o venent-les) per trobar un objecte autènticament mallorquí! Sembla que els mallorquins mateixos menyspreu la vostra pròpia artesanía.

Voldria fer-te unes preguntes d'interès públic: l'excusa per tancar-nos el pas a la cala fou que el camí oficial públic, el camí de la ronda entre Cala Gran i Cala Esmeralda, es posava darrera de ca meva i no davant. Això és correcte, doncs, a on ha quedat aquest camí públic de la ronda? Quan jo volia alçar la paret que em separa de l'hotel per protegir-me un poc del renou i de l'enllumenat perpetu i de les visites inesperades del personal, amb la cura de fer-ho en l'estil de les belles pedres naturals, me digueren que les parets no podien tenir més de vuitanta centímetres d'altària i que hauria de posar un bordissa formant tanca, cosa lletja i indigna de tan belles parets i a més ineficaç; doncs, com es va fer perquè els constructors del complex Cinque Punte a vint metres de ca meva han pogut pujar la carretera més d'un metre DAMUNT D'AQUESTA MATEIXA PARET i deixant el formigó nuu de la por de la veinada que des de llavors viu com en un clot sense llum ni aire, de manera que es pudreixen tant les plantes del jardí com els mobles de la casa?

En el nostre carrer tallat a tot trànsit de motor com peatonal tots els veinats tenim l'obligació de retirar les nostres parets establertes des de fa 25 anys, trenta cts. d'una part i 2 metres de l'altre, doncs, com es fa perquè ni els apartaments Cala d'Or Sol, ni la Cafeteria PP Chàvez han estat obligats a deixar les voreres en aquest carrer sense batejar que puja d'els Ravells a l'Avinguda de Sa Punta Grossa i per on ha de passar tot el trànsit motor i peatonal entre Cala Ferrera-Cala Serena i Cala d'Or. Perquè aquest carrer just està asfaltat pel mig i no per les voreres?

Com s'ha permès construir tants d'apartaments sense aparcament pels cotxes que es llogaran i els dels treballadors?

La concentració, tenc el cap rebenat, la visió torbada i el cervell fet confitura... i el cansament... l'etern i esgotador cansament...

Efectivament fa dos anys i mig que no hem tengut més que unes poques hores lliures de renous infernals, i la pena, el dolor de saber que aquest renou procedeix de l'assassinat de l'estimada cala, la qual terra és la meva carn i les roques els meus ossos, físicament sentia el pes d'aquelles màquines mortíferes. Un dia vaig haver de veure com una pala tombava tres pins magnífics abans de barenar; aquell dia no vaig poder prendre el cafè. Moltes vegades em deman perquè he estat duita aquí, atrapada, perquè el meu marit quan veia com es desenvolupaven les coses volia vendre. Massa tard, perquè en el moment de decidir-nos ja començaren l'hotel. Si just fos per castigarme, purificar-me a mi, no era necessària la destrucció de Cala d'Or. M'agradaria que el meu sofriment, les meves llàgrimes, el meu desconsol poguessin ajudar un poc a suavitzar la tragèdia.

Com s'ha permès als hotels, pensions, apartaments construir-se fins al carrer sense deixar lloc per a les entrades, per a la descàrrega de turistes i provisions? Pots perdre vint minuts darrera els autobussos i camions.

Finalment, com es permet a les empreses destructores treballar amb màquines tan renoveres, molestes, que et desperten al matí, fins a altes hores de la nit els

set dies de la setmana? Si, fins i tot el DIUMENGE. Es evident que ni es respecten ni hi ha compassió per als residents però i els treballadors? I els turistes?

Plores per Cala d'Or, amic; jo plor amb tu. I no sé si tu has perdut més del que em sent robada, per tots els que han permès, han permès que Cala d'Or, Mallorca en general, es convertesqui en un lloc inhabitable, una indústria vergonyosa; la meva casa, que és el meu capital, i per tant l'herència dels meus fills, i la meva salut. Tu que davalles qualche dia per dir -quina llàstima! Que bonic que era! i llavors et retires a la teva finca, no pots fer-te una idea del que és viure set mesos de l'any sense descansar; no es pot parlar de "viure"; a més de no dormir, no puc obrir les portes ni les vidrieres, no puc sortir a la terrassa, no puc escoltar música, no puc convidar amics, perd totalment la noció.

No sé si mai es podran restablir les relacions amigals com fa vint anys, però estic convençuda que els que vivim aquí hem de fer tot el possible per forjar una comunitat de bons veïns, fonamentada en la bona voluntat, la honestitat i el respecte mutu, i en aquest esperit et salut, com a conciudadana de Calonge.

Rosemary Theodora Graves de Walz
Cala d'Or, 11 de Novembre de 1988

JOSEP ALOU JULIÀ

LAMPISTERIA · CALEFACCIÓ
ENERGIA SÓLAR · PISCINES

C/. J. Prohens, 24 · 07669 S'HORTA Tel. (971) 575261

CODOSA
IMATGE D'OR

Avda. Boulevard, 13 - Tel. 657758
CALA D'OR (Mallorca)

**FOTOGRAFIA
PROFESSIONAL**

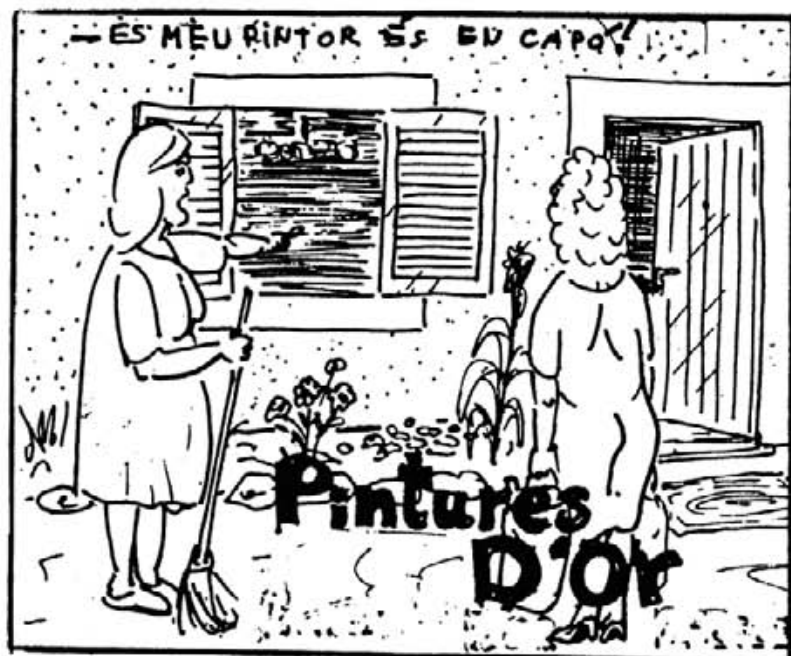
*Fotocòpies
Fotos carnet
Reportatges*

ARA, VÍDEO I MÚSICA.

OBJECCIÓ

un dret
per a
construir
la PAU

Heura de terra.

Sebastià Roca

PERRUQUERIA

telèfon 65 82 20

HORARI
dimarts, dimecres i dijous
des de les 15h fins les 20 30h
divendres i dissabte
des de les 9h fins les 20 30h
dilluns tancat.

En el poema "La colcada" de Pere d'Alcàntara Pe-
nya i Nicolau (1823-1906), home d'esperit polifacètic
i escriptor romàntic, es recorda com es commemorava la
diada del 31 de desembre molts d'anys enrera. Us ofe-
rim uns fragments d'aquest descriptiu i anyoradís po-
ema. Des que en Franco és mort aquest dia torna esser
comemorat i cada any tal dia com aquell, davant l'es-
tatua del Rei En Jaume, en la irònicament anomenada

La colcada

(Dia 31 de desembre)

Ja no sap ningú la història
del nostre gran Rei En Jaume.
Mustia està ja la pauma
que mos donà la victòria.
Tot s'ha perdut... la Colcada
molt poca la recorden ja,
d'aquella hermosa diada
dins breu temps ningú hi haurà
que en pugui contar cap mot;
quan jo encara era fadrina...

-Contau-mos-ho tot, padrinal
Contau-mos-ho tot!

-En tants d'anys com han passat,
la meua memòria flaca,
d'aquella festa tan maca
no en traurà cap ni trellat;
jo no veig res que em record
d'aquell temps les alegries...;
tothom, tothom ja s'és mort,
i com més transcorren dies
més se torna el cel funeal,
més i més mon cos s'inclina.

-Digau-mos-ho prest, padrinal
Digau-mos-ho prest!

-Quin dia aquell! Allmores,
tamborinos, xeremies,
balls pertot, i galanies
i alques riques i rares,
retaulos, domàs, festers,
drap-rasos i branques d'om,
murta pel mig dels carrers
i la gent de gom en gom.

Quin dia aquell de més trull
i era avui mateix, meaquinal

-Tal dia com vui, padrina?
Tal dia com vui?

-I pel mig de la Colcada
llibres molt ben vestides
de les cavalls duien les brides
que eren de plata daurada.
Les dames amb cintes d'or
i guatllarets estaven
esperant els cops amb por
de les ous noscates que tiraven
tots els seus enamorats,
com a cortesia fina.

-Ous noscates heu dit, padrina?
Què són ous noscates?

plaça d'Espanya, a Ciutat,
aquest poema és llegit.

Aquests darrers anys en
aquesta diada es solen fer di-
versos actes per part dels sectors de la societat mallorquina
més concienciats pel problema nacional i cultural, en el quals es reivindiquen
els drets nacionals trepitjats per tots els governs de l'estat des de la que-
rra de successió ençà.

Llegint aquests fragments del poema recobrem la memòria
d'un dels fets més transcendents de la nostra història.

-Callau, i teniu paciència!
que tot, tot vos ho diré,
i res més vos contaré
si no escoltau amb silenci.
Donca sabreu com en memòria
del dia de la Conquista
felen funció de tal glòria,
que era una cosa mai vista,
i admiració dels estranys,
que en venien... de la Xina.

-Que ja fa molts d'anys, padrina?
Que ja fa molts d'anys?

-Ja en fa molts; i s'aplegaven
davant Cort els cavallers
i a cavall molta de carrers
en processó transltaven,
a la moda antiga armats,
de cap a peus brufats d'or,
amb rica mantells adorns
de lama o tssú del bo:
per aquí anaven passant
cap a Santa Catalina.

-Per aquí davant, padrina?
Per aquí davant?

-I la processó sortia
a rodar per devers l'Horta,
i quan tornava a la Porta
amb tres cops de creu l'obria.
Voltava ran-ran murada
i amb una cara xeraca
davant la Porta Pintada
el senyor Lluc de la Meca
entregava al senyor Duc
les claus dins una bacina.

-Qui era el senyor Lluc, padrina?
Qui era el senyor Lluc?

-El mateix, i a Sant Miquel
la Colcada s'aturava.
I una missa allà es cantava
dant gràcies al Déu del Cel.
Mentrestant els majordoms,
els mercaders i els notaris,
els penons amb los prohoms,
sobreposats i clavaris,
i deu cavalls cotoners,
seguien per ca'n Moixina.

-I llavò què més, padrina?
I llavò, què més?

• • •

-All tot passa, i quina prova
que en el món res és etern:
tot ho vol a lo modern
d'aquest segle la gent nova.
Cadufos dels vells passats
són, i festes de mal tu
aquelles solemnitats
que parlaven an el cor:
poc a poc el món novell
al món antic assasina.

-Quin temps era aquell, padrinal
quin temps era aquell!

-Ara amb quatre rebpmbori
que no costen una maila
honren com al fos rondalla
la més gran de les històries.
Lo que més llament encara
no és el perdre lo passat,
és el veure el jovent d'ara
que no respecta l'edat.

All que mai tornarà ja
el temps de quan era nina!
-Sí que tornarà, padrina
Sí que tornarà!

Dies i Gloses

Es temps ja s'ha refrescat
ha començat s'hivernada
i aquest mes m'ha tocat
escriura sa codolada
l'he feta molt variada
mesclant algun desbarat.

Tothom ha fet matançons
des porcell o sa porcella
hem tastat xuia novella
i tambe botifarrons.

Però jo no he tastat
es llom amb esclata-sangs
perquè ja fa un parell d'anys
que cap ni ún n'he trobat.

Ses festes s'han acostades
ses de Nadal i Any Nou
i en sentir és renou
de ses dotze bateades
menjam raïm i algun anou
i "champany" a tassionades.

Molta gent surt a sopar
i de marisc pegan butzada
i altres van a ballar
fins que ja és de matinada.

N'hi ha algun per "Nochebuena"
que sa colga més engronsat
més cansat i esbravonat
que es sostens de na Sabrina
per "Nochevieja" l'any passat.

Per anar bé hem de riure
i ens hem de divertir
i en no poder ser així
ja canviarem de viure.

Que no falti s'alegria
quan neixarà El Petitó
i que tampoc falti aquest dia
ni sa coca ni es torró

JAUME FRARE.

TRESCAPUIG

Molts de calongins hem estat alguna vegada, a Sant Salvador a peu, i segur que en guardam un agradós record, just per això és pel que decidirem de pujar-hi pel camí que passa prop de les cases de Ca N'Alou des Jurat.

Aprofitaré la menció al terme alou per introduir unes notes històriques:

Després de la conquesta de Mallorca per les tropes Catalano-Aragoneses del rei Jaume I. El rei repartí l'illa entre els seus vassalls, com a botí de guerra i en agraïment als serveis donats.

El terme que avui és Felanitx, va pertocar a Don Nunyo Sanç. Però el rei es va quedar en alou, això és amb propietat franca de serveis i de lliure de tota carrega o dret senyorial, alguns indrets, i entre ells el puig que avui se anomena de Sant Salvador.

Més tard el 1348, la pesta negra s'estengué per tota Europa i arribà també a Mallorca; a Felanitx hi moriren unes 900 persones. Probablement aquest va ser el motiu pel que els jurats decidiren de construir una església dalt del puig que ja se anomenava de Sant Salvador, i juntament amb en Bernat Valls, castella de Santueri, demanaren permís al rei Pere III.

El document de concessió és datat a Saragossa dia 1 de Setembre de 1348. El rei hi autoritzà la construcció d'una capella dedicada al Salvador, d'una casa veinada, i una cisterna. El mes de Març de l'any següent la capella ja era edificada.

Molt ha plogut des de llevors, encara que no enguany, i la petita església s'ha consolidada com a lloc de peregrinatge i devoció Mariana.

El grup que sortí de Calonge incloïa com a novetat, una serie de fitxatges, que ha fet en Maties per Manacor, i partirem ben alegres amb molt de coratge i poc pes, perquè ses greixoneres, les hi havien de pujar amb un cotxe ses excursionistes més poc dematineres. El dia era ideal, i la temperatura agradable, la gent es mostrava animada, i entre conversa i bromes, anavem fruit a l'hora del paisatge, primer

conreat dels horts, amb les sevas tanques verdes de lletugues i negroses de terra humida. Després els sementers i pastures on entre les ovelles podiem veure fugir qualche tort assustat al nostre pas, i més tard, per la garriga emperifollada de flors de xiprell i tacada de vermell per les delicioses arboces, entre olors de romaní i de ruda. La conversa havia passat de les rialles, als gemecs i a les bufades, i el ritme de pas havia decaigut pel que ens aturarem per reagrupar-nos i prendre alè, eram al coll del vent i des d'allà la vista de Crito Rei es impresionant, pareix molt més alt dels 37 m que en realitat te. Un poc més envant, ja passades les barreres, a un revolt del caminot ens trobam una especie de balco natural, des del que es domina una ample panoràmica i allà lluny destriam la lluentor dels estancs de les salineres des Trenc.

Amb un darrer esforç ja som a l'esplanada on aparquen els cotxes, estam dalt del puig a una altura de 509 mtes. i des d'aquí els dies clars, es poden veure les grises costes de Menorca, i el pla de Mallorca, arrecerat del vent de tramuntana per la serra del mateix nom.

Amb això ja veim arribar el cotxe que ve amb les mestreses i porta els estris necessaris per preparar un bon apat.

Començam foc i després d'escampar pel puig una prometedora oloreta que només ens impaciencia més, arribà l'hora d'escaldar i anar per feina, i podeu estar ben segurs, que n'heu menjats ben pocs d'arrosos com aquell.

Després la visita de rigor a la Mare de Déu. I un confortant cafè a la fonda, abans de iniciar el descens cap el poble on arribam quasi fosca negra.

Podeu estar segurs que dormirem blans, pero ben satisfets.

P. MARINONS

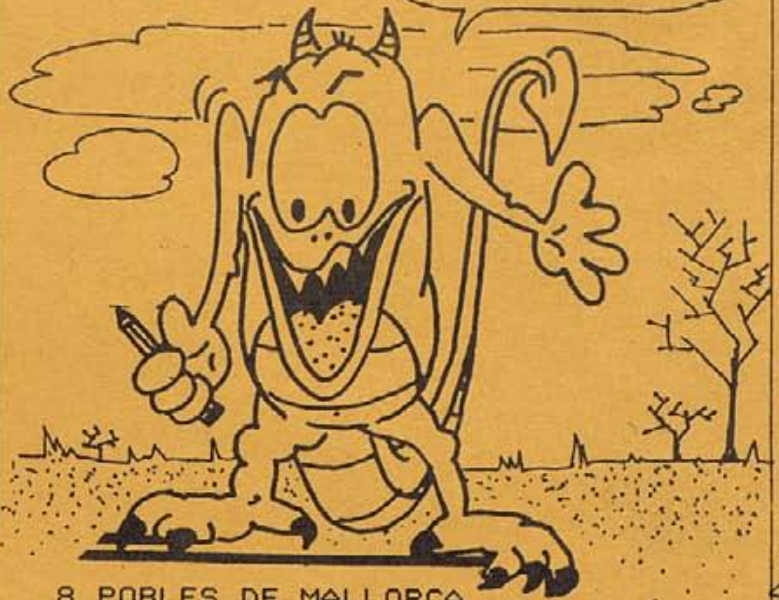
Passatemps

jocs

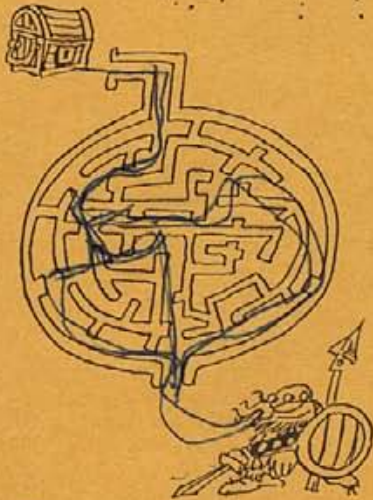
Un ho repetit

Agafa un llapis i juga amb nosaltres

8 POBLES DE MALLORCA

A	B	V	F	B	H	S	A	N	T	A	N	Y	I	J	L
K	X	O	E	T	E	R	G	M	S	A	W	Q	B	N	D
F	K	O	L	V	C	B	D	E	H	O	I	O	R	U	M
T	J	R	A	V	M	A	S	D	O	J	K	N	U	O	P
A	G	R	N	L	T	H	J	Y	R	I	O	O	P	U	Q
T	Z	X	I	C	O	V	B	N	T	M	N	F	G	E	K
U	Q	W	T	E	R	N	A	A	A	E	R	T	N	N	
I	R	V	X	B	M	Y	G	A	Z	L	L	U	B	I	D
C	S	F	G	E	E	Q	L	E	O	D	X	E	A	S	I

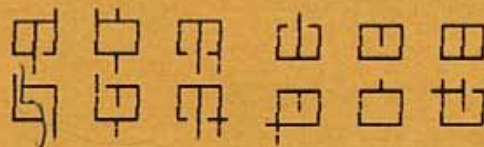
OK **Time**

Handwritten numbers: 2, 3, 4, 2

Puses

N'HI HA 2 D'IGUALS

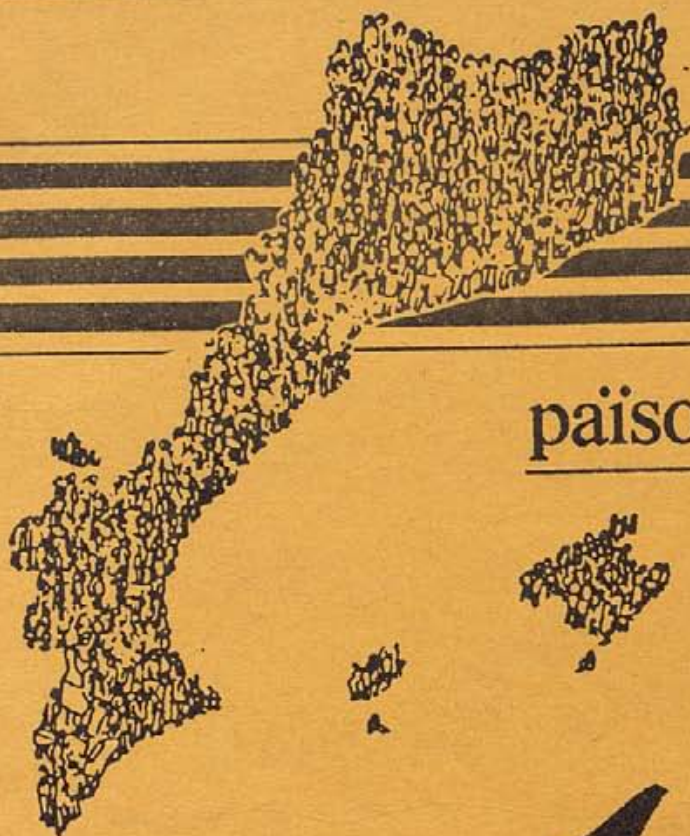

$$_ + 3 + _ - 2 + _ - 4 + 9 + _ - - = \underline{13}$$

$$2 + _ + 5 + _ - 7 + _ + 4 + 4 + 1 = \underline{9}$$

22

clou

països catalans

SOM 10 MILIONS

PAISOS CATALANS, UN POBLE DE
DEU MILIONS DE PERSONES QUE
ENQUANY RECORDA QUE FA MIL
ANYS VA COMENÇAR A CAMINAR
COM A NACIÓ EUROPEA INDEPENDENT
FINS NO FA GAIRE SEGLES.

988-1988

1000 ANYS

*Tres Calonges
a punt del Nadal festejar.*

*Tres Calonges com tres roses,
Illes, Segarra i Empordà,
enllaçant, les mans ben closes
a punt del Nadal festejar.
I canta que cantaràs
els mil cent anys de història
no torçant, jamai, el braç
per la catalana glòria.*

JOSEP GENDRAU I XIFRÓ